

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 13 april 1920 kl. 1/2 1 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 16, i anledning av dels i andra kammaren väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om äktenskapsbildningens befrämjande genom statens medverkan, dels första kammarens beslut rörande inom denna kammare väckt motion angående samma ärende.

Motionerna. I en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 283, har herr *Pettersson* i Södertälje hemställt, »att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt genom statens medverkan äktenskapsbildningen i vårt land skall kunna verksamt befrämjas, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda».

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 191, hava herrar *von Koch* och *Petrén* gjort en med den ovan anförda likalydande hemställan.

Utskottet, som företagit nämnda tvenne motioner till behandling i ett sammanhang, tillåter sig med avseende på motiveringen hänvisa till motionerna.

Utlåtande av första kammarens utskott. Rörande ovan anförda i första kammaren väckta motion har denna kammares första tillfälliga utskott avgivit följande utlåtande:
»Såsom utredning i ämnet får utskottet åberopa första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden nr 13 vid 1917 års riksdag och nr 12 vid 1918 års riksdag jämte vid nämnda utlåtanden fogade bilagor.

Utskottet kan helt ansluta sig till den av första kammaren tidigare

hävdade mening, att den för vårt lands framtid så betydelsefulla frågan om äktenskapsbildningens befrämjande genom statens medverkan bör göras till föremål för en noggrann och allsidig utredning. I frågans nuvarande läge saknar utskottet givetvis möjlighet att kunna närmare uttala sig angående de riktlinjer, som börja följas vid lösandet av detta helt naturligt mycket komplicerade spörsmål. Det lär emellertid kunna förväntas, att en blivande utredning skall finna de uppslag, som bäst äro ägnade att gagna den viktiga samhällsangelägenhet, varom här är fråga.

I likhet med vad första kammarens andra tillfälliga utskott vid 1918 års riksdag uttalat, synes det utskottet, att socialstyrelsen äger större förutsättningar att verkställa utredningen i fråga än en särskilt tillsatt kommitté, samt att denna utredning och avgivande av förslag lämpligen böra kunna ske i samarbete och samförstånd med pensionsstyrelsen.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa, att första kammaren ville för sin del besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt genom statens medverkan äktenskapsbildningen i vårt land må kunna verksamt befrämjas, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.»

Första kammaren biföll sitt utskotts hemställan; och har detta beslut delgivits andra kammaren, som remitterat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott. *Första kammarens beslut.*

Utskottet, som i allt väsentligt kan ansluta sig till det ovan anförda, av första kammarens utskott angivna utlåtandet, får erinra därom, att utskottet vid 1918 års riksdag, i anledning av en av herr von Koch väckt och av första kammaren bifallen motion i ämnet, tillstyrkte bifall till en utredning av likartat syfte som den nu påyrkade. Att nämnda motion då ej av andra kammaren bifölls torde, såsom motionärerna påpekat, huvudsakligen haft sin grund däri, att samtidigt en annan motion var föremål för behandling, som genom däri framförda synpunkter och önskemål bidrog att i hög grad förrycka diskussionen i frågan. *Utskottet.*

De skäl, som 1918 bestämde utskottets ståndpunkt, finner utskottet alltjämt äga giltighet. Av både socialstyrelsen och pensionsstyrelsen har en utredning rörande lämpligaste sättet för äktenskapsbildningens främjande förordats, och olika utvägar för målets ernående hava av nämnda myndigheter påvisats. Att här föreligger en fråga av stor samhällelig betydelse, som är förtjänt av statsmakternas uppmärksamhet, torde ej kunna

bestridas. Den sammanhänger givetvis genom sin djupt ingripande natur på det närmaste med åtskilliga andra viktiga samhällsfrågor, såsom bostadsfrågan, egnahemsfrågan, frågan om äkta makars beskattning, m. fl. sociala och ekonomiska spörsmål. Ehuru utskottet ingalunda förbisett detta, anser utskottet en utredning av den art det här gäller, som speciellt tar sikte på de åtgärder, som kunna verksamt underlätta äktenskaps ingående, av behovet påkallad. En dylik utredning skulle kanske icke minst ur den synpunkten vara till gagn, att den skulle komma att belysa betydelsen även i här förevarande avseende av en tillfredsställande lösning av förenämnda sociala och ekonomiska spörsmål.

Med anledning av vad sålunda ovan anförts får utskottet hemställa,

att andra kammaren, med anledning av förevarande motion samt med biträdande av första kammarens i ärendet fattade beslut, för sin del måtte besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt genom statens medverkan äktenskapsbildningen i vårt land må kunna verksamt befrämjas, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 9 april 1920.

På utskottets vägnar:

E. MOBERGER.

Närvarande vid förevarande ärendes slutbehandling: herrar Moberger, Sjögren, Isaksson, Larsson i Kroken, Hedvall, Ander, Svedberg, Hellberg, Schill och Andersson i Höör.
